

Streszczenie rozprawy doktorskiej pt. „Estoppel in International Investment Law”

Przedmiotem rozprawy doktorskiej są rozważania dotyczące zasady estoppelu w międzynarodowym prawie inwestycyjnym. W sytuacji, w której w danym stanie faktycznym zachodzą przesłanki estoppelu, jego skutkiem prawnym jest pozbawienie podmiotu prawa międzynarodowego inwestycyjnego możliwości zmiany jego prawnie relewantnego, wcześniej wyrażonego stanowiska. W istocie podmiot, który złożył oświadczenie, zostaje prawnie zmuszony do zaakceptowania skutków wynikających z tegoż oświadczenia nawet jeżeli stan rzeczy w nim przedstawiony nie jest zgodny z rzeczywistością. Można wyróżnić dwie koncepcje estoppelu, szeroką i wąską (estoppel *sensu largo* i estoppel *sensu stricto*), przy czym główną cechą różniącą jest włączenie do listy przesłanek drugiej z koncepcji elementu zaufania (*detrimental reliance*).

Główną tezą rozprawy doktorskiej jest to, że estoppel w obszarze międzynarodowego prawa inwestycyjnego jest zasadą o charakterze uniwersalnym, która może być stosowana celem wpływania na kształt i skutek prawny wielu instytucji tej gałęzi prawa, w szczególności procedury arbitrażowej, jurysdykcji (właściwości) trybunału arbitrażowego, poddawania pod arbitraż kwestii uprzednio rozstrzygniętych, jak również praw i obowiązków podmiotów prawa międzynarodowego inwestycyjnego.

Rozprawa składa się z wykazu skrótów, wstępu, sześciu rozdziałów merytorycznych, zakończenia oraz bibliografii.

Rozdział I rozpoczyna się od przedstawienia zasady estoppelu w prawie międzynarodowym publicznym w świetle orzecznictwa Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości oraz innych sądów i trybunałów rozstrzygających spory podlegające prawu międzynarodowemu. W rozdziale poruszono również kwestie aksjologicznego rodowodu estoppelu, jego historycznej ewolucji w kierunku koncepcji wąskiej, miejsca w klasyfikacji źródeł prawa międzynarodowego, możliwości zastosowania w kwestiach jurysdykcyjnych oraz związków pomiędzy estoppelem a aktami jednostronnymi, w szczególności przyzwoleniem i wiążącymi przyrzeczeniami.

W rozdziale II estoppel osadzono w kontekście międzynarodowego prawa inwestycyjnego. W tym celu przesłanki wąskiej koncepcji estoppelu zostały szczegółowo omówione przez pryzmat orzecznictwa arbitrażowego. Rozdział zamyka analiza kilku praktycznych przykładów

analogii z krajowymi postaciami estoppelu oraz rozważenie granic dokonywania takich analogii w międzynarodowym prawie inwestycyjnym.

W rozdziale III przeanalizowano estoppel w kontekście zdolności arbitrażowej roszczeń (*admissibility of claims*) oraz jurysdykcji trybunału arbitrażowego: trzech przesłanek jurysdykcji przewidzianych w art. 25 Konwencji ICSID (zgoda na arbitraż (jurysdykcja *ratione voluntatis*), jurysdykcja podmiotowa (*ratione personae*) oraz jurysdykcja rzeczowa (*ratione materiae*)), jak również jurysdykcji czasowej (*ratione temporis*), regulowanej oddzielnie w wielu traktatach inwestycyjnych.

Rozdział IV poświęcony został zastrzeżeniom wstępnym co do jurysdykcji i zdolności arbitrażowej wnoszonym przez państwa przyjmujące, nakierowanym na kwestionowanie legalności inwestycji, t.j. jej zgodności z przepisami prawa krajowego państwa przyjmującego. W toku wywodu podnosi się, że wąska koncepcja estoppelu może być wykorzystywana celem odpierania bezpodstawnych zarzutów o takim charakterze i przez to osiągnięcia właściwej równowagi między interesami państw przyjmujących i inwestorów.

Przedostatni rozdział merytoryczny poświęcono koncepcji issue estoppel oraz wybranym problemom proceduralnym. Podjęto próbę usytuowania issue estoppel, tradycyjnie postrzeganego jako doktryna znajdująca się na pograniczu koncepcji estoppelu i res judicata, w ramach wyznaczonych przesłankami wąskiej koncepcji estoppelu.

W rozdziale VI omówiono rolę estoppelu w tworzeniu, zmienianiu treści i unicestwianiu praw podmiotowych. Estoppel przeanalizowano w kontekście okoliczności wyłączających odpowiedzialność (*defences*) z tytułu naruszenia standardów ochrony inwestycji i inwestora, jak również odwołań do estoppelu jako środka prowadzącego do nabycia praw podmiotowych lub metody egzekwowania umownych zobowiązań stabilizacyjnych (*stability commitments*). Rozdział zamyka analiza relacji pomiędzy estoppelem a ochroną uzasadnionych oczekiwań w ramach standardu słusznego i uczciwego traktowania (*fair and equitable treatment*).

Zakończenie zawiera podsumowanie wyników badań oraz wnioski *de lege ferenda*.